

cognitive și factorii de personalitate descriu cel mai bine eficacitatea și performanța organizațională decizională. Pe de altă parte, în condiții de stabilitate, aptitudinile cognitive generale și dimensiunile de personalitate sunt predictorii ai performanței decizionale. Acest capitol realizează o integrare bine structurată a premiselor de la care s-a pornit cu rezultatele cercetărilor realizate, implicațiile pentru practicieni fiind de asemenea relevate.

Având în vedere aspectele teoretice, de cercetare și recomandări pentru practicienii din domeniul psihologiei organizaționale, cartea este un material util pentru studenți, prin prezentarea unei analize complexe a teoriilor și modelelor din psihologia organizațională centrate pe decizie și schimbare organizațională, pentru doctoranzi și cercetători în domeniu, prin descrierea detaliată a unor strategii și metodologii de cercetare, și nu în ultimul rând pentru practicieni, deoarece analizele teoretice prezentate, analiza critică a modelelor din literatura de specialitate precum și rezultatele practice ale studiilor prezentate relevă implicații valoroase pentru provocările concrete ale realității organizaționale, în domeniul selecției și evaluării de personal, diagnozei și intervenției organizaționale.

Cartea Deliei Virgă se remarcă în literatura de specialitate autohtonă pentru că tema abordată este una de extremă actualitate în România; îmbinarea aspectelor teoretice cu cele de cercetare, relevarea unor strategii și sugestii specifice pentru practicieni, reprezintă o „invitație academică” greu de refuzat.

Coralia Sulea

Eugen Avram (Editor) (2008). *Psychology in a Positive World. Resources for Personal, Organizational, and Social Development*. București: Editura Universității din București (376 pagini)

Ramură relativ nouă a științei, psihologia pozitivă are ca principal obiectiv studiul potențialului uman, al prosperității umane. În acest context, aspectele investigate sunt atitudinile, mecanismele intrinseci care stau la baza procesului de evoluție a individului, a autorealizării lui și implicit la baza sănătății sale psihologice. Totodată, psihologia pozitivă încearcă să deslușească tainele unei viziuni pozitive asupra vieții, secretele unui scenariu de viață câștigător. Literatura de

specialitate abundă în studii care subliniază rolul atitudinilor individului față de sine și față de lume în reglarea modului său de raportare la evenimentele de viață pe care le experimentează, la calitatea vieții pe care o trăiește.

Înscriindu-se în aria psihologiei pozitive, acest volum reunește lucrările a diverși cercetători, profesori, practicieni de renume, focalizați pe aspecte esențiale pentru dezvoltarea resurselor umane. Cartea cuprinde trei mari părți, fiecare oferind o perspectivă pozitivă asupra resurselor necesare pentru dezvoltarea personală a individului, dezvoltarea organizațională și a societății în ansamblu.

Capitolele care alcătuiesc prima parte a colecției tratează problematica profilului caracterial al individului bun, moral și implicațiile acestui profil pentru psihologia organizațională, psihologia clinică și psihoterapie, psihopatologie, psihologie socială, psihologia dezvoltării. Eugen Avram discută pe rând caracteristicile profilului caracterial bun care ar sta la baza unor comportamente, norme, valori care construiesc o societate ideală în care oamenii experimentează nivele crescute de bunăstare psihologică și satisfacție cu viața. Irina Holdevici, într-un studiu următor, se concentrează asupra fenomenului de gândire pozitivă, asupra atitudinilor și credințelor persoanei. Este discutat modul în care propria viziune a individului reprezintă o resursă pentru dezvoltarea lui personală. Din perspectiva terapiei cognitiv-comportamentale sunt trecute în revistă o serie de strategii prin care individul poate regla viziunea sa despre sine și lume în așa fel încât aceasta să contribuie la dezvoltarea sa. Ana Frichand, autoarea celui de-al treilea capitol din prima parte a cărții, se oprește asupra adolescenței - moralitatea și valorile pe care generația de astăzi le are ca model în contextul schimbărilor pe care instituția de bază a societății, familia, le traversează. Este adus în prim plan subiectul crizei morale caracteristică societății de astăzi și implicațiile acestei realități pentru dezvoltarea adolescentului care trăiește într-o lume haotică (Szentmartoni, 2004). Autoarea invocă modelele parentale, figuri marcante din viața adolescenților (profesori, politicieni etc.) cu o conduită morală, consecventă, drept o posibilă soluție pentru remedierea acestei situații.

Capitolul patru abordează problematica predispoziției de a crede în

adevărul spuselor celorlalți cu care relaționăm. Rezultatele studiului trec în revistă rolul diferențelor individuale în studiul credibilității. Laurențiu Mitrofan, în capitolul cinci, tratează problematica prieteniei văzută ca o „cale de dezvoltare și maturizare a personalității”. Comportamentul de prietenie include altruismul, dorința de a ajuta, empatia, simpatia, sentimente împărtășite și de altă persoană. Formarea și restructurarea imaginii de sine este strâns legată de interacțiunile sociale pe care le avem de-a lungul vieții. Prietenia este un fenomen social care ajută la formarea și restructurarea sinelui tocmai prin interacțiunea cu celălalt, vitală pentru conturarea individualității fiecăruia dintre noi. Este un teren complex care facilitează interacțiunea umană, unde indivizii experimentează manipularea, supunerea dar și atașamentul emoțional, iubirea, apropierea, compararea socială, toate aceste realități contribuind la definirea sinelui și conturarea identității de sine. Autorii ultimului capitol din prima parte a cărții se opresc tot pe teritoriul relațiilor umane, analizând paternuri relaționale care apar în interacțiunile de familie, cuplu sau prietenie. Modul în care copilul se raportează la lume și construiește relația emoțională cu părinții va constitui baza relațiilor sale viitoare. Schemele relaționale devin comportamente automate, inconștiente pe care individul le practică în relațiile sale viitoare.

Partea a doua a cărții se concentrează asupra resurselor pentru dezvoltarea organizațională. În primul capitol, Eugen Avram și Carmen Chiru se opresc asupra unor dimensiuni esențiale pentru viața organizațională: încrederea organizațională (cu latura ei cognitivă și afectivă), colaborarea, credințele oamenilor referitoare la viața din organizație care facilitează colaborarea și performanța la locul de muncă. După cum afirmă autorii, încrederea, face parte din arhitectura individuală și organizațională, este o fundație pe care se pot construi relații solide. Acest studiu subliniază importanța încrederii ca resursă importantă în viața unei organizații.

Emilie Boujut, în capitolul următor investighează antecedentele psihosociale ale reușitei universitare. Autoarea studiază rolul variabilelor cognitive (inteligenta, stilul de învățare), precum și relația dintre dimensiunile de personalitate (cei cinci factori specificați în modelul Big Five) și performanțele academice. Alți factori de personalitate asupra cărora autoarea se oprește în studiul său se referă la afectivitatea pozitivă, afectivitatea negativă,

stima de sine, optimismul, încrederea în sine, sentimentul autoeficienței personale. Toate acestea, alături de suportul social și anumite strategii sănătoase de adaptare constituie resurse importante pentru reușita academică.

Plecând de la teoria lui Bandura (1986) asupra autoeficienței personale, în capitolul următor, Enrique Merino Tejedor proiectează o serie de strategii, programe de intervenție menite să îmbunătățească percepția asupra sentimentului autoeficienței personale și, implicit, performanțele din viața profesională a individului.

O altă realitate din viața organizațională, cu implicații asupra sănătății psihologice a individului este autodezvăluirea, fenomen care se petrece pe teritoriul interacțiunilor cu celălalt. Autorul, Răzvan G. Zaharia, trece în revistă mecanismele psihice ale autodezvăluirii, principalii predictorii ai acestui fenomen și relația lui cu sănătatea psihologică și adaptarea socială a individului.

Capitolul următor sintetizează o serie de aspecte caracteristice societății nigeriene privind utilizarea resurselor (resurse financiare, resursele umane, resurse fizice) în școlile generale, precum și implicațiile acestor stări de fapt asupra sistemului de educație.

Valentin Dinu investighează în cadrul studiului său problematica stresului în diferite structuri organizaționale, accentuând tematica stresului în organizațiile birocratice. Premisa de la care se pleacă este că performanțele crescute sunt atât rezultatul resurselor investite dar și al unei forme eficiente de organizare. Rezultatele studiului evidențiază consecințele structurii birocratice asupra satisfacției angajaților și randamentului organizațional.

În următorul capitol, Răzvan Stan contribuie la diversitatea acestui volum prin studiul său intitulat „Spiritul culturii profesionale a minerilor”, care reprezintă o incursiune în cultura profesională a minerilor. Autorul trece în revistă valorile profesionale, câteva mituri din lumea minei, schițând totodată și profilul psihologic al minerului, comportamentul revendicativ al acestuia, relațiile sociale în afara muncii. De asemenea, este conceput și un tablou al culturii profesionale a minerilor, între unitate și diversitate.

Partea a treia a volumului, „Resurse pentru dezvoltarea socială” abordează punctual într-un prim capitol problematica metodelor statistice utilizate în studiul reciprocității în interacțiunile sociale (cooperarea). În capitolul următor, Ricardo

Garcia Mira prezintă un studiu amplu despre incendiile forestiere din Regiunea Autonomă a Galiciei (Spania) în vederea stabilirii unor politici, programe de acțiune menite să prevină astfel de pericole. În prevenirea acestor dezastre, este subliniat rolul important al unei strategii bine definite de comunicare socială. Rezultatele cercetării evidențiază percepția socială asupra incendiilor din vara anului 2006, modul în care eșantionul investigat atribuie cauze și responsabilități legate de aceste dezastre.

Pornind de la afirmația lui Dafinoiu conform căreia realitatea este o iluzie, Mihai Zota conturează reprezentarea socială a conceptului de „cetățean român” și „cetățean occidental”. Autorul surprinde modul în care românii înțeleg și își reprezintă valorile europene pe care teoretic și le-au asumat. „Libertatea” este un element definitoriu al reprezentării conceptului de european iar elementul „prosperitate” definește reprezentarea socială a occidentalului. După cum însuși autorul afirmă, „studiul de față relevă o asumare autentică a valorilor europene de către români.”

Capitolul următor prezintă un studiu realizat pe zece categorii sociale din Bulgaria. Sunt investigate aspecte ale dezvoltării personalității din punct de vedere al dimensiunilor extraversie, neuroticism, psihoticism și dezirabilitate socială. Rezultatele studiului subliniază existența unor diferențe pe aceste dimensiuni în funcție de variabilele gen, vârstă și ocupație de bază.

Ligia Tătăranu, în studiul său „Integrarea socio-profesională a persoanelor cu sechele după traumatisme craniocerebrale” aduce în discuție categoria persoanelor cu traumatisme craniocerebrale. Sunt punctate aspectele psihologice studiate în relație cu acest tablou clinic, principalele strategii de reabilitare neuropsihologică din perspectiva psihoterapeutului și principiile pedagogice care pot fi aplicate în vederea creșterii calității vieții acestor indivizi și sensibilizării societății față de persoanele cu un astfel de handicap.

Simona Glăveanu abordează problema dezvoltării abilităților sociale la elevi. În perspectiva autoarei, abilitățile emoționale, sociale sunt resurse esențiale pentru succesul școlar și cel din viața de zi cu zi. Studiul subliniază rolul decisiv al părinților și al cadrelor didactice în educarea atitudinilor și implicit conduitelor prosociale la copii. Sunt trecute în revistă o serie de practici parentale și didactice, metode moderne pe care

autoarea le recomandă ca utile în vederea dezvoltării acestor abilități.

Eugen Avram și Claudia Radu încheie această colecție de studii cu un articol interesant care pledează pentru educația caracterului într-o societate pozitivă. Este subliniat rolul important al „agenților” responsabili de educarea caracterului: familia, comunitatea, societatea. Autorii prezintă principiile și dimensiunile majore ale educării caracterului (valorile, judecățile morale, conduitele prosociale), aspecte teoretice importante care își pot găsi aplicabilitate în programe punctuale destinate elevilor din școli și licee, menite să reprezinte ghiduri pentru o educație centrată pe dezvoltarea socială.

Această colecție de studii, prin diversitatea și actualitatea subiectelor abordate reprezintă un material captivant și de interes pentru toți cei interesați de dezvoltarea personală, organizațională și a societății în ansamblu.

Roxana Vaida

Marian Popa (2008). *Introducere în psihologia muncii*. Iași: Editura Polirom (309 pagini)

Așa cum autorul subliniază încă din introducere, cartea de față are un caracter introductiv tratând unele dintre cele mai importante teme ale psihologiei muncii: analiza psihologică a muncii, evaluarea performanțelor în muncă, relația om-mașină-mediu, selecția personalului, solicitarea profesională, oboseala etc.

Cartea „Introducere în psihologia muncii” este structurată pe 10 capitole având un solid fundament bibliografic și științific. În introducere autorul prezintă un scurt istoric al psihologiei muncii care este ca un elogiu adus muncii de-a lungul timpului: „ansamblul conduitelor umane, fizice și intelectuale supuse unor exigențe de organizare, a căror finalitate este orientată spre propriul beneficiu și/sau al altora”.

„Analiza psihologică a muncii”, prezentată în cel de-al doilea capitol, vine în ajutorul celor care se află la începutul deslușirii tainelor analizei muncii orientată pe postul de muncă (Job Description) și pe deținătorul postului de muncă (Job Specification). De asemenea, în acest capitol este trecută în revistă clasificarea ocupațiilor prezentată